

ZIHAR KONUSU (2)

(...düenden devam)

Câhiliyede *zihâr*, boşama sayılırdı. Kadının aleyhine olan bu boşama tarzı İslâm'da lağvedilerek, yapılmış olan bu yemîne keffâret getirildi.

İbn Hanbel'in kaydettiği bir rivâyette Âyetin iniş nedeni olan Havle isimli kadın şöyle demiştir:

“Mücâdele Sûresi'nin baş tarafı ben ve kocam Evs ibn Sâmit hakkında indi. Kocamış ve huysuzlaşmış olan Evs bir gün yanıma geldi, kendisinden bir şey istedim, kızdı:

– Sen bana anamın sırtı gibisin, dedi.

Sonra çıkıp akrabâsının toplandığı yere gitti, bir saat sonra bana geldi, beni istiyordu:

Kabul etmedim. İhtiyarı üstümden attım. Sonra çıkıp komşularımdan birinden emanet elbise aldım ve Allah'ın Elçisi'nin yanına gittim, durumu anlattım. Allah'ın Elçisi (s.a.v.):

– Ey Havlecik, amcanın oğlu kocamış bir ihtiyardır. Onun hakkında Allah'tan kork!

Dedi. İşte bu olay üzerine yukarıdaki âyetler indi.

Vahyin ardından:

– Havle, Allah senin ve eşinin hakkında Kur’ân indirdi, dedi ve bana: *‘Allah kocası hakkında seninle tartışan ve Allah’a şikâyetinde bulunan kadının sözünü işitti... Kâfirler için acı bir azâb vardır’* âyetine kadar

okuduktan sonra buyurdu ki:

– Kocana söyle, bir köle âzâdetsin

– Yanında âzâdedecek kölesi yoktur, yâ Resûlallah, dedim.

– O zaman iki ay aralıksız oruç tutsun, dedi.

– Vallahi kocamış bir ihtiyardır, oruç tutamaz, dedim.

– Öyle ise altmış fakîre birer vesak (ölçü) hurma versin, dedi.

– Yâ Resûlallah, bir ferak da ben yardım ederim, dedim.

– Aferin iyi edersin, şimdi git, onun yerine sen bu hurmayı sadaka ver ve amcanın oğluna hayır tavsiye et, dedi.

Ben de öyle yaptım.” (İbn Hanbel, Müsned: 6/410-411; İbn Kesîr, Tefsîr: 4/320)

İbn Kesîr, sûrenin inişi hakkında doğru rivayetin bu olduğunu söylüyor.

Peygamber (s.a.v.), bir yemîn olan zihâr’ın keffâretinin verilmesini gerekli görmüş, ancak keffâret vermeğe gücü yetmeyenlere kendisi yardım etmiştir ki Allah’ın hükmü küçüm-senmesin.

Böylece hoşgörü ile beraber İlâhî hükmün yerine getirilmesine de özen göstermiştir. Bu iki Hadîsin açık anlamından anlaşıldığına göre keffâretten önce vat' (cinsel ilişki) helâl değildir.

Zihâr tekerrür ettikçe keffâret de tekerrür eder. Ancak aynı mec-liste birkaç kez zihâr olmuş ise bir keffâret yeterlidir. Ayrı ayrı meclislerde yapılan zihârların her birine ayrı keffâret gerekir. İmâm-ı Mâlik'e göre zihâr ayrı meclislerde de olsa hepsine bir keffâret kâfidir.

Çoğunluğun kanâatine göre keffâret çeşitlerinde Kur'ân'ın gösterdiği sıraya uymak gerekir. Yani önce imkân varsa köle âzadet-me-lidir. Bunu yapamayan, iki ay aralıksız oruç tutmalıdır. Bunu da yapa-mayan, altmış fakîre yemek yedirmelidir. Bir mazerete binaen sırayı boz-mayı caiz görenler de vardır. Meselâ bir özür dolayısıyla köle âzâdı ye-rine oruç tutabilir veya oruç yerine fakîrlere yemek yedirir.

Şimdi artık kölelik dünyadan kalktığından köle azad etmek söz konusu olamaz. Geriye ya iki ay üst üste oruç tutmak, ya da altmış fakire yemek yedirmek kalıyor. Buna da gücü yetmeyen, Allah'tan af ve mağfiret dileyerek elinden geldiği kadar fukaraya bir miktar yardım etmelidir.

Bir hususun altını çizmek isterim. Sizin böyle bir söz söylediğiniz kesin değil, kuşkuludur. Asl olan, bu sözü söylememiş olmanızdır. Söylememiş olmak kesin, söylemiş olmak ise kuşku. Fıkıhta bir kural var: **"Şekk ile yakîn bozulmaz!"** Yani kuşku ile kesin bilgi bozulmaz. Dolayısıyla sizin böyle bir söz söylediğiniz hususu kuşku olduğundan söylememiş olmanız esastır. Bu esas, kuşku ile bozulmaz. Bu meseleyi kafanızdan silip atmanız daha uygundur. Boş yere kendinize sıkıntı vermeyin.
